

Przemyśl, dnia ²⁰ 10.2021r.
Egz. nr ²

**KOMENDANT
BIESZCZADZKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ**

im. gen. bryg. Jana Tomasza GORZECZOWSKIEGO
ul. Adama Mickiewicza 34
37-700 Przemyśl

Bi-NK.0910.4.2021

Pan ppłk SG Bogusław CZTERNASTEK

**Komendant
Placówki Straży Granicznej
w Korczowej**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli na temat *Prowadzenie czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia*, zrealizowanej w trybie zwykłym w Placówce Straży Granicznej kat. I w Korczowej¹, 37-552 Młyny, ujętej w Rocznym Planie Kontroli przewidzianym do realizacji przez Wydział Kontroli BiOSG w 2021 r.

Kontrolę na podstawie *ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej* (Dz.U.2020.224) przeprowadził w dniach od 24 maja 2021 r. do 11 czerwca 2021 r. zespół kontrolny w składzie:

kierownik zespołu:

- mjr SG Małgorzata Geraszek - starszy specjalista Wydziału Kontroli BiOSG, upoważnienie nr 6/1/2021 z dnia 21 maja 2021r.,

członek:

- kpt. SG Anna Zybińska – starszy specjalista Wydziału Kontroli BiOSG, upoważnienie nr 6/2/2021 z dnia 21 maja 2021r.,
- st. chor. szt. SG Wojciech Łach - specjalista Wydziału Kontroli BiOSG, upoważnienie nr 6/3/2021 z dnia 21 maja 2021r.

Czynności kontrolne przeprowadzono metodą zdalną a wszystkie czynności przeprowadzone zostały w siedzibie podmiotu kontrolującego/czynności kontrolne w jednostce kontrolowanej przeprowadzone w dniach od do ...

Funkcję kierownika jednostki kontrolowanej w okresie objętym kontrolą pełnił:

ppłk SG Bogusław CZTERNASTEK.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w Księżce Kontroli Placówki Straży Granicznej w Korczowej, RWD nr 1-BI-KO-14/12 strony 43 i 44, poz. 2.

¹ zwanej dalej Placówką

I. Zakres kontroli.

1. Przedmiotem kontroli było:

- prawidłowość stosowania właściwych przepisów dotyczących prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia wraz ze sposobem ich ewidencjonowania i dokumentowania;
- prawidłowość pełnienia nadzoru nad prowadzeniem czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia;
- rzetelność (staranność i czytelność) sporządzania oraz prowadzenia dokumentacji w zakresie objętym kontrolą (prawidłowość i staranność prowadzenia dokumentacji).

2. Kontrolą objęto okres od 01.01.2021r. do 30.04.2021r.

II. Cel kontroli.

Celem kontroli była ocena czy czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia zostały zaewidencjonowane, przeprowadzone i udokumentowane zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi. Dokonana została również ocena rzetelności sporządzania dokumentacji oraz sposób sprawowania nadzoru służbowego w tym zakresie.

III. Ocena skontrolowanej działalności.

Do oceny przedmiotu objętego kontrolą przyjęto czterostopniową skalę ocen, tj.: ocena pozytywna, ocena pozytywna z uchybieniami, ocena pozytywna z nieprawidłowościami, ocena negatywna.

Realizację zadań objętych zakresem kontroli oceniono negatywnie.

Na powyższą ocenę składają się oceny częściowe z poszczególnych obszarów objętych kontrolą. Czynności kontrolne zrealizowano w ramach kontroli wykonywania zadań, stosując kryteria legalności i rzetelności.

Podstawą do dokonania ustaleń była:

Kontrola przeprowadzona została metodą dedukcyjną, przy wykorzystaniu techniki analizy dokumentów. Ustalenia w zakresie stanu faktycznego w kontrolowanym obszarze, dokonane zostały na podstawie analizy zgromadzonej dokumentacji. Dowodami były potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie wskazanych przez kontrolerów dokumentów. Dodatkowo z czynności kontrolnych mających istotne znaczenie dla ustaleń kontroli, kontrolerzy sporządzili notatki służbowe. W pierwszej kolejności dokonano analizy dokumentacji związanej z ogólną charakterystyką działalności w obszarze badanej problematyki. Następnie czynności kontrolne zmierzały do pozyskania bardziej szczegółowych informacji poprzez odbieranie wyjaśnień oraz analizę i porównywanie pierwotnych dokumentów.

Ocenę sformułowano na podstawie poniżej przedstawionych ustaleń wynikających z przeprowadzonych czynności kontrolnych oraz ocen częściowych poszczególnych obszarów objętych kontrolą:

Negatywnie ocenia się Obszar I - prawidłowość stosowania właściwych przepisów dotyczących prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia wraz ze sposobem ich ewidencjonowania i dokumentowania.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono:

1. Wszystkie poddane kontroli czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia były prowadzone zgodnie z właściwością należącą do Straży Granicznej. Spośród poddanych kontroli czynności, dwa wykroczenia dotyczyły niezastosowania się do nałożonego obowiązku odbycia kwarantanny, tj. o czyn z art. 116 § 1a kodeksu wykroczeń, siedem dotyczyło przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej wbrew przepisom prawa, tj. o czyn z art. 49a § 1 kodeksu wykroczeń, trzy dotyczyły wejścia na pas drogi granicznej, tj. o czyn z art. 54 kodeksu wykroczeń.
2. Skontrolowane materiały dotyczące czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia przeprowadzone zostały zgodnie z przepisami Działu VII ustawy Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia z dnia 24 sierpnia 2001r. (t.j. Dz.U.2021.457), za wyjątkiem RSOW 6/2021/4, RSOW 34/2021/4, RSOW 35/2021/4, RSOW 43/2021/4, do których sporządzono jedynie materiał poglądowy, natomiast nie sporządzono protokołu oględzin z miejsca zdarzenia, oraz RSOW 49/2021/4, do którego nie sporządzono zarówno materiału poglądowego, jak i oględzin miejsca zdarzenia.

Mając powyższe na uwadze, zwrócono się za pismem w dniu 26 maja 2021r. z zapytaniem do Komendanta Placówki SG w Korczowej² o przekazanie informacji w zakresie powodu nie sporządzenia protokołów oględzin miejsca zdarzenia, a jedynie sporządzenia materiału poglądowego do ww. RSOW i nie sporządzenia protokołu oględzin miejsca zdarzenia oraz materiału poglądowego do RSOW 49/2021/4 (jednocześnie, w którego materiałach znajduje się meldunek do Komendanta BiOSG z dnia 19.04.2021r. gdzie zamieszczono informację o sporządzeniu materiału poglądowego) (Akta kontroli dowód nr 13, str. 98-99). Komendant Placówki za pismem z dnia 28 maja 2021r. odpowiedział, cyt.: „RSOW 6/2021/4 – oględziny miejsca przez prowadzącą postępowanie (...) nie zostały sporządzone ponieważ w chwili ujawnienia śladów organ podjął informację od Strony ukraińskiej, że sprawcą zdarzenia była obywatelka UA Liubov Guriak. W związku z powyższym technik kryminalistyki sporządził jedynie materiał poglądowy, który był przeznaczony jako załącznik do meldunku o pgpwp przesłanego przez Komendanta PSG do Komendanta BiOSG.

RSOW 34/2021/4 – funkcjonariusz prowadzący czynności (technik kryminalistyki) w ramach przedmiotowego postępowania nie sporządził protokołu oględzin miejsca zdarzenia ponieważ w chwili ujawnienia śladów organ podjął informację, że sprawcą wykroczenia jest pracownik firmy geodezyjnej, który wykonywał w rejonie znaku granicznego 552 pomiary geodezyjne. W związku z powyższym, technik kryminalistyki sporządził jedynie materiał poglądowy, który był przeznaczony jako załącznik do meldunku o pgpwp przesłanego przez Komendanta PSG do Komendanta BiOSG.

RSOW 35/2021/4 – funkcjonariusz prowadzący czynności w ramach przedmiotowego postępowania nie sporządził protokołu oględzin miejsca zdarzenia ponieważ w chwili ujawnienia śladów organ podjął informację od Strony ukraińskiej, że sprawcą zdarzenia była obywatelka UA Liubov Guriak. W związku z powyższym, technik kryminalistyki sporządził jedynie materiał poglądowy, który był przeznaczony jako załącznik do meldunku o pgpwp przesłanego przez Komendanta PSG do Komendanta BiOSG. Przesłanką przeprowadzenia oględzin jest „zaistnienie potrzeby”. Nie oznacza to fakultatywności przeprowadzenia czynności. Przez tę przesłankę należy rozumieć istnienie możliwości dokonania ustaleń i zabezpieczenia śladów mogących mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (Stefański, Zabłocki, Kodeks, t.1,2004, s. 953).

RSOW 43/2021/4 - funkcjonariusz prowadzący czynności w ramach przedmiotowego postępowania nie sporządził protokołu oględzin miejsca zdarzenia ponieważ w chwili ujawnienia śladów organ

² zwanego dalej Komendantem Placówki

podjął informację od Strony ukraińskiej, że sprawcą zdarzenia była obywatelka UA Liubov Guriak. W związku z powyższym, technik kryminalistyki sporządził jedynie materiał poglądowy, który był przeznaczony jako załącznik do meldunku o pgpwp przesłanego przez Komendanta PSG do Komendanta BiOSG. Przesłanką przeprowadzenia oględzin jest „zaistnienie potrzeby”. Nie oznacza to fakultatywności przeprowadzenia czynności. Przez tę przesłankę należy rozumieć istnienie możliwości dokonania ustaleń i zabezpieczenia śladów mogących mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (Stefański, Zabłocki, Kodeks, t.1,2004, s.953).

RSOW 49/2021/4 - funkcjonariusz prowadzący czynności w ramach przedmiotowego postępowania nie sporządził protokołu oględzin miejsca zdarzenia ponieważ w chwili ujawnienia śladów organ podjął informację od Strony ukraińskiej, że sprawcą zdarzenia była obywatelka UA Liubov Guriak. W związku z powyższym, technik kryminalistyki sporządził jedynie materiał poglądowy, który był przeznaczony jako załącznik do meldunku o pgpwp przesłanego przez Komendanta PSG do Komendanta BiOSG. Przesłanką przeprowadzenia oględzin jest „zaistnienie potrzeby”. Nie oznacza to fakultatywności przeprowadzenia czynności. Przez tę przesłankę należy rozumieć istnienie możliwości dokonania ustaleń i zabezpieczenia śladów mogących mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (Stefański, Zabłocki, Kodeks, t.1,2004, s.953)”. (Akta kontroli dowód nr 14, str. 100-103).

Powyższe wyjaśnienia, w ocenie zespołu kontrolnego, nie zasługują na uwzględnienie. W postępowaniu wykroczeniowym przy przeprowadzaniu oględzin i eksperymentu procesowego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego co jest zgodne z dyspozycją art. 43 ustawy Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Oględziny miejsca popełnienia przestępstwa należą do najważniejszych i często pierwszych źródeł informacji o przestępstwie. Powinny być przeprowadzane jak najszybciej od momentu uzyskania wiarygodnej informacji o popełnieniu przestępstwa. Ich zadaniem powinno być przede wszystkim niedopuszczenie do utraty śladów i dowodów przestępstwa (Cezary Kulesza, komentarz do art. 207 kpk). Ślady te, następnie, mogą służyć jako źródła dowodowe w toku postępowania. Oględziny są z reguły czynnością niepowtarzalną, gdyż ich przedmiot zmienia się, od nich też zależy w dużym stopniu wynik postępowania karnego. Zadaniem oględzin miejsca zdarzenia jest:

- ujawnienie materiału dowodowego;
- zabezpieczenie wyglądu miejsca zdarzenia oraz ujawnionych śladów i przedmiotów w celu wykorzystania ich we wszystkich stadiach postępowania karnego;
- zebranie i utwalenie takich danych, które pozwolą na odtworzenie przebiegu zdarzenia

(Ryszard A. Stefański (red.), Stanisław Zabłocki (red.), komentarz do art. 207 kpk).

Odnosząc się do argumentu Komendanta Placówki, iż protokoły oględzin miejsca zdarzenia do ww. RSOW nie zostały sporządzone ponieważ w chwili ujawnienia śladów organ podjął informację od strony ukraińskiej, że sprawcą zdarzenia była obywatelka UA, należy zauważyć, iż ob. UA - co wynika z dokumentacji ww. RSOW - nie została zatrzymana podczas dokonania pgpwp (w RSOW 49/2021/4 patrol SG zaobserwował n/n osobę dokonującą pgpwp, następnie patrol ukraiński poinformował, iż była to ob. UA-Liubov Guriak), a jedynym dowodem w sprawie były ślady traseologiczne pozostawione na miejscu zdarzenia, zarówno na pasie drogi granicznej, jak i na linii granicy państwowej przez – jak wskazują materiały – n/n osobę. Ustawa nakazuje przeprowadzenie oględzin „w razie potrzeby”, co oznacza, że organ procesowy dokonuje oceny czy przeprowadzenie tej czynności jest istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Potrzeba taka zachodzi m.in. wówczas gdy znalezione przedmioty mogą mieć jakikolwiek związek z przestępstwem lub jego sprawcą. O celowości oględzin decyduje nie tylko perspektywa ujawnienia dowodów rzeczowych na miejscu zdarzenia, a także utwalenie miejsca zdarzenia i zebrania materiałów przydatnych do weryfikacji wyjaśnień i zeznań, rekonstrukcji przebiegu zdarzenia, ustalenia sposobu działania sprawcy, opracowania profilu psychologicznego sprawcy lub pozyskania niezbędnych danych do przeprowadzenia badań (J. Wojtasik, Kryminalistyczne przesłanki decyzji dokonania oględzin

miejsca, red. J. Wójcikiewicz, Kraków 2006r., str. 141 – 150). O potrzebie wykonania tej czynności decyduje organ procesowy, z tym że podejmując tę decyzję powinien mieć na uwadze jej znaczenie dla wykrycia prawdy materialnej. Wprawdzie art. 207 § 1 kpk zawiera jedynie sformułowanie stwarzające możliwość dokonania oględzin miejsca, osoby, rzeczy, w sytuacji zaistnienia w procesie takiej potrzeby, natomiast art. 271 § 1 kpk formułuje cele postępowania przygotowawczego, m.in. zwracając uwagę na potrzebę wyjaśnienia okoliczności sprawy i właściwego utrwalenia dla sądu właściwego materiału dowodowego (*wyrok SA w Katowicach z dnia 15.05.2008r., Sygn. Akt II AKa13/08 Lex nr 447031*), co wskazuje że co do niektórych przestępstw przeprowadzenie oględzin powinno być regułą. Trzeba je przeprowadzić w razie istnienia możliwości dokonania ustaleń i zabezpieczenia śladów mogących mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (*R.A. Stefański, kpk, komentarz, tom 1, red. R.A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2003, str. 953*). Trafnie w piśmiennictwie zwraca się uwagę, że trudno jest a priori przyjąć, że dana czynność oględzin nie pozwoli na dokonanie ustaleń w tak określonym zakresie (*M. Kurowski, kpk, tom 1, red. D. Świecki, 2013, str. 661*). Z reguły, ze względu na pilność czynności, oględziny są przeprowadzane w trybie art. 308 § 1 kpk. Dokumentowanie oględzin następuje w formie protokołu (art. 143 § 1 pkt 3 kpk). Załącznikami do protokołu mogą być fotografie, szkice będące cennym materiałem uzupełniającym i ilustrującym. Protokół powinien odzwierciedlać sytuację miejsca zdarzenia we wszystkich istotnych szczegółach, utrzymywać stan miejsca i charakterystyczne cechy oglądanych przedmiotów, śladów (*B. Hołyst, Kryminalistyka..., 2018, str. 320-324*).

Skutkiem opisanego postępowania jest fakt, iż ślady traseologiczne, które mogły zostać ujawnione i zabezpieczone w trakcie przeprowadzonych oględzin zostały bezpowrotnie utracone i tym samym nie mogą służyć jako źródła dowodowe w toku postępowania.

Za powyższe nieprawidłowości odpowiedzialność ponoszą funkcjonariusze prowadzący czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia, a z tytułu nadzoru Kierownik Zespołu Postępowań Karnych i Techniki Kryminalistycznej Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej, kierownik Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej, zastępca Komendanta Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej właściwy w sprawach operacyjno – śledczych oraz cudzoziemców oraz Komendant Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej.

3. Czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia prowadzone w Placówce SG w Korczowej w dziewięciu przypadkach zostały zakończone w ustawowym terminie miesiąca od ich podjęcia, dwa postępowania były na biegu z uwagi na niewykrycie sprawcy wykroczenia, natomiast w RSOW 34/2021/4 brak było podstaw do podjęcia czynności wyjaśniających z uwagi na zastosowanie pouczenia sprawcy czynu wykroczenia przed podjęciem czynności. Mając powyższe na uwadze, zwrócono się za pismem w dniu 26 maja 2021r. z zapytaniem do Komendanta Placówki o przekazanie informacji w zakresie powodu przesłuchania świadków na protokół w dniach: 8.04 i 22.04.2021r. podczas gdy z notatki służbowej sporządzonej w dniu 17.03.2021r. wynika, iż w dniu 16.03.2021r. sprawca wykroczenia został za nie pouczony (Akta kontroli dowód nr 13, str. 98-99). Komendant Placówki za pismem z dnia 28 maja 2021r. odpowiedział, cyt.: „*O ustaleniu sprawcy wykroczenia nie poinformowano kierownika ZPKiTK (...), który po otrzymaniu notatki urzędowej dotyczącej ujawnionych śladów, w przedmiotowej sprawie wszczął postępowanie RSOW (...)*”. (Akta kontroli dowód nr 14, str. 100-103).

Przedmiotowe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Jak ustalono, materiał poglądowy dotyczący ujawnienia miejsca wejścia na pas drogi granicznej został sporządzony w dniu 15.03.2021r. przez starszego kontrolera – technika kryminalistyki, który jest podwładnym kierownika Zespołu Postępowań Karnych i Techniki Kryminalistycznej. Jednocześnie z notatki służbowej z dnia 17.03.2021r. wynika, iż funkcjonariusz, który ją wykonał, zawarł w niej informację o sporządzeniu dokumentacji fotograficznej i ujęciu zdarzenia w CBD SG SWK. Ponadto, do protokołu przesłuchania świadka zdarzenia (funkcjonariusza SG), sporządzonego w dniu 22.04.2021r. (czyli ponad miesiąc

po ujawnieniu wykroczenia), nie dołączono żadnych dokumentów (t.j. np. notatki z dnia 17.03.2021r.).

Skutkiem takiego sposobu postępowania było naruszenie dyspozycji zawartej w art. 54 § 1 ustawy *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia* z dnia 24 sierpnia 2001r. (t.j. Dz.U.2021.457 ze zm.).

Za opisaną nieprawidłowość odpowiedzialność ponosi Kierownik Zespołu Postępowań Karnych i Techniki Kryminalistycznej Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej, który polecił podjąć czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia w powyższej sprawie, a z tytułu nadzoru - kierownik Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej, zastępca Komendanta Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej właściwy w sprawach operacyjno – śledczych oraz cudzoziemców oraz Komendant Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej.

4. Nie ma możliwości dokonania sprawdzeń i oceny czy w sytuacji sporządzenia notatki do czynności wyjaśniających zawarto w niej wszystkie elementy wymienione w art. 54 § 3 ustawy kpow, a także nie ma możliwości sprawdzenia i oceny czy osoba co do której istnieje podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie została pouczone o przysługujących jej prawach i obowiązkach, z uwagi na brak wystąpienia w dokumentacji poddanej kontroli powyższych sytuacji. Jednocześnie należy wskazać, że kończąca czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia notatka urzędowa dotycząca pouczenia sprawcy czynu zgodnie z dyspozycją art. 41 KW, sporządzana została we wszystkich poddanych kontroli dokumentach w formie bezosobowej, bez wskazania osoby/funkcjonariusza, który takiego pouczenia dokonał. Ponadto w notatce sporządzonej w dniu 10.02.2021r. zawarto informację o ujęciu sprawcy przekroczenia granicy państwowej - obywatelki Ukrainy, jej rozpytaniu oraz pouczeniu za dokonanie wykroczeń popełnionych w dniach: 14.12.2020r., 16.12.2020r., 13.01.2021r. oraz 25.01.2021r. Przedmiotowa notatka jest dokumentem kończącym RSOW 6/2021/4 i RSOW 8/2021/4. Jednocześnie nie zawiera ona informacji w zakresie pouczenia za popełnienie wykroczenie w dniu 10.02.2021r. Mając powyższe na uwadze, zwrócono się za pismem w dniu 2 czerwca 2021r. z zapytaniem do Komendanta Placówki o przekazanie informacji czy obywatelka Ukrainy została pouczone za popełnione wykroczenie oraz przekazanie ewentualnej dokumentacji na tą okoliczność (Akta kontroli dowód nr 19, str. 131). Komendant Placówki za pismem z dnia 4 czerwca 2021r. odpowiedział, cyt.: „(...) Placówka SG w Korczowej posiada dokumentację dotyczącą zdarzenia z dnia 10.02.2021r., która została wykonana na okoliczność nielegalnego przekroczenia granicy przez obywatelkę UA – Liubov Guriak z UA do RP i w kierunku powrotnym. Sprawca wykroczenia został zatrzymany przez Stronę ukraińską oraz doprowadzony przez ukraińskie służby graniczne w rejon znaku granicznego 557. Na miejsce zdarzenia została skierowana funkcjonariuszka (...), która dokonała rozpytania ob. UA Liubov Guriak na okoliczność nielegalnego przekroczenia granicy oraz pouczyła w/w ob. UA za popełnione wykroczenie w dniu 10.02.2021r. Ponadto funkcjonariuszka pouczyła Liubov Guriak za dokonane nielegalne przekroczenie granicy państwowej, które, jak ustalono, dokonała w dniach: 14.12.2020r., 16.12.2020r., 13.01.2021r., 25.01.2021r. W notatce urzędowej (...) zawarła informację z której jednoznacznie wynika, że pouczyła ob. UA Liubov Guriak – sprawcę wykroczeń popełnionych we wszystkich wyżej wymienionych dniach (...)”. (Akta kontroli dowód nr 21, str. 151-160).

Do powyższych wyjaśnień, Komendant Placówki załączył wydruk z Systemu Wspomagania Kierowania (SWK) dotyczący zdarzenia z dnia 10.02.2021r. Na przedmiotowym wydruku naniesiono odręczny zapisek, cyt.: „Kurowska – pouczenie (linia granicy)”.

Powyższe wyjaśnienie Komendanta Placówki nie zasługuje na uwzględnienie. Jak wskazano powyżej, notatka urzędowa z dnia 10.02.2021r. sporządzona jest w formie bezosobowej i nie wynika z niej jednoznacznie aby za popełnione w dniu 10.02.2021r. wykroczenie obywatelka UA – Liubov Guriak, została pouczone. Z notatki tej nie wynika również kto dokonał pouczenia za wykroczenia z w/wymienionych dni. Dodatkowo, należy zauważyć, że system SWK pozwala na dokonanie

uzupełnień w sporządzanych meldunkach sytuacyjnych, co w powyższym przypadku nie miało miejsca.

Mając na uwadze powyższe Komendant Placówki w dniu 03 sierpnia 2021r. złożył zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego, w których w pkt. 4 zastrzegł, że cyt. : „ (...) funkcjonariuszka dokonała rozpytania zatrzymanej cudzoziemki pod kątem nielegalnego przekroczenia granicy jednocześnie pouczyła osobę za popełnione wykroczenia z dnia 10.02.2021r. oraz wszystkie wcześniejsze nielegalne przekroczenia dokonane przez cudzoziemkę tj. 14.12.2020r. , 16.12.2020r., 13.01.2021r. , 25.12.2021r. . W notatce urzędowej sporządzonej przez (...) zawarła stwierdzenie , że wobec sprawcy wykroczenia cyt. „ za popełnienie wykroczeń określonych w art. 49a §1 kw” zastosowała pouczenie zgodnie z art. 41 kw, czyli z notatki jednoznacznie wynika ze pouczyła za wszystkie wykroczenia wymienione w notatce, również to z dnia 10.02.2021r. (...).”

W związku powyższym Naczelnik Wydziału Kontroli BiOSG ppłk SG Dariusz Kochanowicz w stanowisku wobec wniesionych zastrzeżeń z dnia 03 września 2021r. stwierdził cyt. : „ (...) Odnosząc się natomiast do kwestii pouczenia sprawcy wykroczenia z dnia 10.02.2021 r. i odnotowania tego faktu CBD SG SWK uznają zastrzeżenia w tym zakresie. Czynię to jednak nie z tego powodu, co Pan Komendant uzasadnia, ale dlatego, że zdarzenie to nie wchodzi w zakres kontroli. Kontrolą objęta była bowiem „prawidłowość stosowania właściwych przepisów dotyczących prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia wraz ze sposobem ich ewidencjonowania i dokumentowania”. Jeżeli chodzi o zdarzenie z dnia 10.02.2021r. to w tej sprawie nie były prowadzone czynności wyjaśniające i z tego tytułu nie można stawiać zarzutów dotyczących nieprawidłowości w czynnościach wyjaśniających. Gdyby natomiast było to w zakresie kontroli zarzuty byłyby oddalone choćby dlatego, że w notatce urzędowej z dnia 10.02.2021r. nie ma żadnych informacji jakie czynności doprowadziły do wykrycia sprawcy wykroczenia i czy jego sprawca przyznał się do jego popełnienia i tym samym akceptował zastosowany środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia. Notatka ta bowiem zawiera informacje, że sprawca przyznał się do wykroczeń popełnionych w dniach 14.12.2020r, 16.12.2020r., 13.01.2021r. i 25.01.2021r., nie ma natomiast żadnej wzmianki o tym, że przyznał się do czynu popełnionego w dniu 10.02.2021r. Nie można byłoby zaakceptować również zastosowanej formy udokumentowania pouczenia. CBD SG SWK jest systemem elektronicznym i jeżeli mamy opierać się na tym systemie co do zaistnienia jakiegoś zdarzenia to musi mieć to swoje odzwierciedlenie we wpisie danych do tego systemu. W zarejestrowanym zdarzeniu z dnia 10.02.2021 nie ma informacji o pouczeniu sprawcy, nie można zatem przyjąć, że odręczna adnotacja na wydruku z tego systemu może zastąpić ten wpis, tym bardziej, że w PSG Korczowa co do zasady odnotowuje się z CBD SG SWK czynność pouczenia sprawcy wykroczenia. Uznanie powyższych zastrzeżeń nie może zmienić jednak ogólnej negatywnej oceny i obszaru. (...). ”

Jednocześnie, należy wskazać, że zespół kontrolny w dniu 26 maja 2021r. zadał Komendantowi Placówki pytanie dotyczące spraw nr RSOW 6/2021/4, RSOW 8/2021/4, RSOW 20/2021/4, RSOW 34/2021/4, RSOW 35/2021/4, RSOW 43/2021/4, RSOW 49/2021/4 w zakresie tego, przez kogo sprawca wykroczenia został pouczone, gdyż notatki dołączone do ww. akt sprawy, sporządzone były w formie bezosobowej. (Akta kontroli dowód nr 13, str. 98-99).

Komendant Placówki w odpowiedzi z dnia 28 maja 2021r. wskazał imiennie funkcjonariuszy, którzy dokonali pouczenia, bez przekazania dokumentacji na powyższą okoliczność (Akta kontroli dowód nr 14, str. 100-103). W związku z powyższym w dniu 1 czerwca 2021r. zespół kontrolny zadał pytanie dotyczące sposobu dokumentowania w Placówce pouczenia sprawcy wykroczenia. Jednocześnie poprosił aby taką dokumentację, w przypadku jej posiadania, dołączyć do udzielonej odpowiedzi (Akta kontroli dowód nr 15, str. 104). W odpowiedzi z dnia 4 czerwca 2021r. Komendant Placówki wskazał, iż pouczenie sprawców wykroczeń w PSG w Korczowej są dokumentowane w notatkach urzędowych, które znajdują się w aktach postępowań RSOW. Dokumentowane są również poprzez zamieszczanie stosownego zapisu przez służbę dyżurną w systemie SWK. Jednocześnie poinformował, że po dokonaniu ponownej weryfikacji posiadanych informacji dotyczących postępowań RSOW 6/2021/4 i RSOW 8/2021/4 ustalono, iż pouczenie sprawcy wykroczenia

dokonała funkcjonariuszka, a nie jak wcześniej wskazano funkcjonariusz. Natomiast w przypadku RSOW 20/2021/4 pouczenia dokonał inny funkcjonariusz, niż uprzednio wskazano. Ponadto Komendant Placówki dołączył wydruki z systemu SWK oraz wydruki notatek służbowych/urzędowych z systemu EZD, które nie stanowiły części akt postępowań w sprawach o wykroczenie, a na których to notatkach/wydrukach znajdowały się odrębne zapisy dotyczące tego, kto pouczył sprawcę wykroczenia (Akta kontroli dowód nr 20, str. 132-150). Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie ze względów, jakie powyżej wskazano. Tym samym należy stwierdzić, że sposób i forma sporządzania dokumentacji w wyżej wymienionych RSOW powoduje, iż nie można jednoznacznie ustalić kto pouczył sprawcę wykroczenia. Ponadto należy zauważyć, iż pouczenie w stosunku do tej samej osoby, która – co wynika z notatek dołączonych do RSOW 6/2021/4 i RSOW 8/2021/4 – oświadczyła, że **w dalszym ciągu będzie popełniać wykroczenia polegające na nielegalnym przekroczeniu granicy państwowej (i czego następnie dopuszczała się wielokrotnie)** – co wynika z dokumentacji RSOW: 20/2021/4, 35/2021/4, 43/2021/4, 49/2021/4, jest w tych sytuacjach nieskutecznym środkiem oddziaływania na sprawcę.

5. W jedenastu spośród dwunastu czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia rejestracja dokonana w Systemie Wspomagania Obsługi Zapytań Zarządu Operacyjno – Śledczego KGSG (EWIDA)³ nastąpiła w terminie do siedmiu dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających ich dokonanie albo od otrzymania informacji. W jednym przypadku, tj. w RSOW 34/2021/4 rejestracja nastąpiła w dniu 06.04.2021r., podczas gdy z notatki służbowej znajdującej się w aktach ww. RSOW wynika, że data ujawnienia zdarzenia to 15.03.2021r. Na powyższą okoliczność Komendant Placówki złożył wyjaśnienia opisane powyżej w pkt. 3, których zespół kontrolny nie uwzględnił. Ponadto, w ww. RSOW stwierdzono, iż zapis w EWIDA w zakresie daty powiadomienia o wykroczeniu to: 02.04.2021r., podczas gdy rzeczywista data ujawnienia to: 15.03.2021r. Komendant Placówki na zadane w tym zakresie pytanie wskazał w odpowiedzi z dnia 4 czerwca 2021r., iż w celu zamieszczenia prawidłowej daty w systemie, tj. 15.03.2021r., skierowano wniosek w dniu 28.05.2021r. do Naczelnika Wydziału IV Ewidencji Operacyjno – Śledczej KG SG (Akta kontroli dowód nr 20, str. 132-150).

(Akta kontroli dowód nr 13, str. 98-99; dowód nr 14, str.100-103; dowód nr 15 , str. 104; dowód nr 16, str. 105; dowód nr 17, str. 106-129; dowód nr 20, str. 132-150; dowód nr 21, str. 151–160; dowód nr 22, str. 161-265).

Powyższe nie wywołało negatywnych skutków prawnych dla kontrolowanej działalności. Za powyższą nieprawidłowość odpowiedzialność ponosi Kierownik Zespołu Postępowań Karnych i Techniki Kryminalistycznej Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej, który polecił podjąć czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia w powyższej sprawie oraz osoba dokonująca rejestracji w systemie EWIDA, a z tytułu nadzoru - kierownik Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej, zastępca Komendanta Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej właściwy w sprawach operacyjno – śledczych oraz cudzoziemców oraz Komendant Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej.

Negatywnie ocenia się Obszar II – prawidłowość pełnienia nadzoru nad prowadzeniem czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia.

Analiza zapisów wewnętrznego podziału zadań Placówki Straży Granicznej w Korczowej z dnia 10 sierpnia 2019r. wykazała, że w jednostce kontrolowanej dokonano podziału kompetencyjnego, zgodnie z którym komendant placówki wykonuje swoje zadania przy pomocy podległych mu zastępców komendanta placówki, kierowników komórek organizacyjnych placówki lub innych pisemnie upoważnionych funkcjonariuszy. Jest też przełożonym wszystkich funkcjonariuszy

³ zwany dalej EWIDA

i pracowników pełniących służbę lub zatrudnionych w placówce. Zastępca komendanta placówki właściwy w sprawach operacyjno – śledczych oraz cudzoziemców – w zakresie określonym w szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień – koordynuje i nadzoruje służbę funkcjonariuszy i pracowników wchodzących w skład Grupy Operacyjno – Śledczej i Grupy do spraw Cudzoziemców. Komendant Placówki zgodnie z zapisami w części II pkt 1 ppkt 7 i 9 szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień Komendanta Placówki Straży Granicznej kategorii I w Korczowej, stanowiącego załącznik nr 4 do Decyzji nr 106/2019 Komendanta Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie *szczególony zakres obowiązków i uprawnień zastępców komendanta Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej, głównego księgowego, komendantów placówek Straży Granicznej znajdujących się w terytorialnym zasięgu działania Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej, kierowników komórek organizacyjnych Komendy Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej, osób wchodzących w skład zespołu stanowisk samodzielnych, a także osób bezpośrednio podlegających komendantowi oddziału*, sprawuje nadzór odpowiednio nad: postępowaniami przygotowawczymi, postępowaniami w sprawach o wykroczenia, w tym nad postępowaniami mandatowymi oraz ujawnianiem wykroczeń i ściganiem ich sprawców, w tym nakładaniem grzywien w drodze mandatu karnego.

Zastępca Komendanta Placówki SG w Korczowej zgodnie z zapisami pkt. 12 i 9 szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień Zastępcy Komendanta Placówki Straży Granicznej kategorii I w Korczowej, przyjętego do realizacji w dniu 02.09.2019r. sprawuje nadzór nad realizacją obowiązków i uprawnień określonych dla kierownika Grupy Operacyjno – Śledczej i kierownika Grupy do spraw Cudzoziemców oraz odpowiada za wykonywanie czynności w ramach nadzoru służbowego zgodnie z przepisami prawa, obiektywne i rzetelne dokumentowanie prowadzonych czynności służbowych. Do jego zakresu obowiązków, zgodnie z pkt. 10 i 16 w szczególności należy: nadzór nad dokumentowaniem i efektywnym prowadzeniem baz danych SWK, EWIDA ANALITYCZNA, P-EWIDA, CBD EWIDA oraz nadzór nad rozpoznawaniem, zapobieganiem i wykrywaniem przestępstw i wykroczeń oraz ściganiem ich sprawców przez funkcjonariuszy Grupy Operacyjno – Śledczej oraz Grupy do spraw Cudzoziemców.

Kierownik Grupy Operacyjno – Śledczej zgodnie z zapisami pkt. 35 i 24 szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień kierownika Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki SG kat. I w Korczowej, przyjętego do realizacji w dniu 02.09.2019r., sprawuje nadzór nad wykonywaniem zadań przez poszczególne zespoły GOŚ oraz nadzór nad terminowym i prawidłowym wprowadzaniem danych do CBD EWIDA, P-EWIDA, A-EWIDA.

Kierownik Zespołu Postępowań Karnych i Techniki Kryminalistycznej Grupy Operacyjno – Śledczej, zgodnie z zapisami pkt. 20 i 21 szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień kierownika Zespołu Postępowań Karnych i Techniki Kryminalistycznej Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki SG kat. I w Korczowej, przyjętym do realizacji w dniu 16.12.2019r., sprawuje nadzór nad: realizacją czynności dochodzeniowo – śledczych i techniczno – kryminalistycznych ukierunkowanych na rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganiem ich sprawców w zakresie właściwości rzeczowej SG, zatwierdzanie postępowań przygotowawczych oraz nadzór nad prawidłowością wprowadzanych danych w CBD – EWIDA, A-EWIDA.

W wyniku analizy dokumentacji służbowej poddanej kontroli stwierdzono, że w aktach kontrolnych prowadzonych czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia, nadzór nad powyższym sprawowany był jedynie przez kierownika zespołu, który na etapie zakładania akt kontrolnych zamieszczał w karcie nadzoru sprawy lakoniczny wpis dotyczący prowadzenia postępowania zgodnie z przepisami ustawy kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, za wyjątkiem akt RSOW 3/2021/4, gdzie polecenia i wytyczne zostały czytelnie naniesione wraz z terminem ich wykonania. Jednocześnie jedynie w RSOW 35/2021/4, 43/2021/4, 11/2021/4, 3/2021/4 prowadzący, poprzez naniesienie parafki w przewidzianej do tego rubryce w karcie nadzoru, potwierdził zapoznanie się i przyjęcie do realizacji poleceń i wytycznych przełożonego. Niemniej w RSOW 35/2021/4 i RSOW 6/2021/4, pomimo polecenia przełożonego naniesionego w karcie nadzoru sprawy w zakresie dołączenia oględzin ujawnionych śladów, przedmiotowa czynność nie

została zrealizowana przez prowadzącego czynności, jak również realizacja polecenia nie została zweryfikowana przez przełożonego. Jednocześnie, co wynika z odpowiedzi nadesłanej zespołowi kontrolnemu przez Komendanta Placówki z dnia 28 maja 2021r., przedmiotowa czynność (t.j. oględziny) w ogóle nie zostały przeprowadzone. Ponadto w wyniku analizy dokumentów poddanych kontroli nie stwierdzono, aby poza wpisami dokonany przez kierownika zespołu w karcie nadzoru sprawy, sprawowany nadzór był w jakikolwiek inny sposób udokumentowany. Mając powyższe na uwadze, zwrócono się za pismem w dniu 26 maja 2021r. z zapytaniem do Komendanta Placówki o przekazanie informacji w zakresie zapisów dotyczących sprawowanego nadzoru przez osoby funkcyjne oraz ewentualnych poleceń dotyczących prowadzenia czynności. (Akta kontroli dowód nr 13, str. 98-99).

Komendant Placówki za pismem z dnia 28 maja 2021r. odpowiedział, cyt.: *„Nadzór nad prowadzonymi postępowaniami RSOW jest realizowany przez bezpośredniego przełożonego funkcjonariuszy dochodzeniowo – śledczych, który zamieszcza uwagi, zalecenia, wytyczne w karcie nadzoru sprawy. O wynikach sprawowanego nadzoru oraz zaplanowanych czynnościach Kierownik ZPKiTK informuje swoich bezpośrednich przełożonych, tj. Kierownika GOŚ oraz Zastępcę Komendanta ds. OŚ”* (Akta kontroli dowód nr 14, str. 100-103).

Z uwagi na niewyczerpującą, w ocenie zespołu kontrolnego, odpowiedź, zwrócono się o jej uzupełnienie w dniu 1 czerwca 2021r., tj. cyt.: *„W uzupełnieniu informacji z dnia 28.05.2021r. przekazanej zespołowi kontrolnemu, proszę o wskazanie sposobu sprawowania nadzoru nad prowadzeniem czynności w sprawach o wykroczenie przez osoby funkcyjne oraz sposobu weryfikowania przez nie uwag/zaleceń/wytycznych wydawanych prowadzącym czynności”*. (Akta kontroli dowód nr 15, str. 104).

Komendant Placówki za pismem z dnia 4 czerwca 2021r. odpowiedział, cyt.: *„Osoby funkcyjne, tj. Zastępca Komendanta PSG, Kierownik Grupy Operacyjno –Śledczej oraz Kierownik Zespołu Postępowań Karnych i Techniki Kryminalistycznej, sprawujące nadzór nad postępowaniami w sprawach o wykroczenia posilkują się przepisami dotyczącymi prowadzenia postępowań przygotowawczych określonych w rozdziale 4 Zarządzenia nr 69 Komendanta Głównego SG (...). Powyższe jest realizowane w związku z brakiem regulacji szczególnych (instrukcje, wytyczne) regulujących nadzór nad postępowaniami w sprawach o wykroczenia. Z uwagi na fakt, że prowadzone czynności w ramach przesłanych do kontroli postępowań RSOW nie były skomplikowane (sprawca wykroczenia w krótkim czasie został ustalony i na podstawie art. 41 KW pouczone lub został sporządzony wniosek o ukaranie do Sądu Rejonowego w Jarosławiu), nadzór nad postępowaniami RSOW realizowany był przez bezpośredniego przełożonego funkcjonariuszy dochodzeniowo –śledczych, który zamieszczał uwagi, zalecenia, wytyczne w karcie nadzoru”*. (Akta kontroli dowód nr 20, str. 132-160).

Powyższe wyjaśnienia, w ocenie zespołu kontrolnego, nie zasługują na uwzględnienie. Zgodnie z § 18 ust. 2 Zarządzenia nr 69 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 8 listopada 2019r. w sprawie organizacji i nadzorowania prowadzonych przez Straż Graniczną postępowań przygotowawczych, czynności postępowania przygotowawczego i postępowań sprawdzających (Dz.Urz. z 2019r., poz. 73), cyt.: *„czynności podejmowane w ramach nadzoru służbowego, dokumentuje się w karcie nadzoru sprawy zakładanej odrębnie dla każdego postępowania (...). W innych przypadkach czynności nadzoru służbowego dokumentuje się w formie pisemnej, w szczególności poprzez sporządzanie notatki urzędowej, notatki służbowej lub zamieszczenie adnotacji”*.

W dokumentacji poddanej kontroli, poza wyżej opisanymi kartami nadzoru, nie stwierdzono notatek urzędowych, służbowych ani adnotacji dotyczących nadzoru sprawowanego w ramach nadzoru służbowego, jak również nie przekazano zespołowi kontrolnemu żadnej dokumentacji w tym zakresie. Tym samym należy stwierdzić, iż w tematyce poddanej kontroli nadzór służbowy w Placówce jest sprawowany jedynie przez kierownika Zespołu Postępowań Karnych i Techniki Kryminalistycznej, niemniej nie jest on efektywny, ponadto nie jest dokumentowany w sposób wystarczający, jak również realizacja wydawanych poleceń nie jest przez niego

weryfikowana. Biorąc pod uwagę ustalony stan faktyczny, w tym skalę stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie objętym kontrolą, należy stwierdzić, że nadzór służbowy w tematyce poddanej kontroli jest niewystarczający i nieskuteczny.

Z tytułu powyższego odpowiedzialność ponoszą Kierownik Zespołu Postępowań Karnych i Techniki Kryminalistycznej Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej, kierownik Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej, zastępca Komendanta Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej właściwy w sprawach operacyjno – śledczych oraz cudzoziemców oraz Komendant Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej. (Akta kontroli dowód nr 2, str. 2-83; dowód nr 22, str. 161-265; dowód nr 23, str. 266-279; dowód nr 13, str. 98-99; dowód nr 14, str. 100-103; dowód nr 15, str. 104; dowód nr 20, str. 132-160).

Negatywnie ocenia się Obszar III - rzetelność (staranność i czytelność) sporządzania oraz prowadzenia dokumentacji w zakresie objętym kontrolą (prawidłowość i staranność prowadzenia dokumentacji).

W toku prowadzonej kontroli, po przeglądnięciu dokumentacji zawartej w aktach kontrolnych czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenie, przekazanych zespołowi kontrolnemu, dokonano następujących ustaleń:

W prowadzonych postępowaniach stosowano dwa różne wzory protokołu przesłuchania świadka, w tym również w ramach tego samego postępowania. Mając powyższe na uwadze, zwrócono się za pismem w dniu 26 maja 2021r. z zapytaniem do Komendanta Placówki o przekazanie informacji w zakresie powodu stosowania różnych wzorów protokołów przesłuchania świadka. (Akta kontroli dowód nr 13, str. 98-99).

Komendant Placówki za pismem z dnia 28 maja 2021r. odpowiedział, cyt.: *„Z uwagi na fakt, że w chwili obecnej brak jest jednolitego wzoru protokołu przesłuchania świadka do postępowania w sprawach o wykroczenie (zamieszczonych na stronach KG SG), funkcjonariusze dochodzeniowo – śledczy PSG w Korczowej stosują w prowadzonych sprawach RSOW protokoły przesłuchania świadków wykroczenia, które spełniają wymogi formalne zgodnie z art. 148 kpk. Ponadto informuję, iż podjęto czynności mające na celu ujednoczenie protokołów stosowanych przez funkcjonariuszy PSG w Korczowej”*. (Akta kontroli dowód nr 14, str. 100-103).

Wyjaśnienia Komendanta Placówki zasługują na uwzględnienie w zakresie braku jednolitego wzoru protokołu przesłuchania świadka, niemniej w zakresie różnych wzorów stosowanych w Placówce SG w Korczowej, należy stwierdzić, iż powyższe, pomimo tego że spowodowało brak jednolitości, nie miało wpływu na legalność wykonanej czynności.

Jak stwierdzono, w RSOW 3/2021/4: w protokole oględzin brak jest podpisu osoby obsługującej urządzenie i wskazanej w protokole, brak jest ujęcia jako załącznika do protokołu materiału poglądowego z miejsca ujawnienia śladów wejścia na pas drogi granicznej oraz brak jest ujęcia opisu śladów kryminalistycznych w rubryce protokołu do tego przeznaczonej. Świadek będący funkcjonariuszem SG, który ujawnił zdarzenie został pouczony o uprawnieniach i obowiązkach pokrzywdzonego, co potwierdził własnoręcznym podpisem w protokole przesłuchania świadka; jednocześnie nie wskazano w protokole przesłuchania aby świadek przed przesłuchaniem został pouczony o przysługujących mu uprawnieniach i obowiązkach. W związku z tym zwrócono się z zapytaniem do Komendanta Placówki za pismem z dnia 26 maja 2021r. o podanie powodów takiego postępowania (Akta kontroli dowód nr 13, str. 98-99).

Komendant Placówki za pismem z dnia 28 maja 2021r. odpowiedział, cyt.: *„Prowadząca oględziny funkcjonariuszka (...) przez nieuwagę nie wpisała w protokole oględzin miejsca z dnia 05.01.2021r., że został załączony sporządzony materiał poglądowy jak również nie przedłożyła przedmiotowego protokołu do podpisu technikowi kryminalistyki (...). Przedmiotowe uchybienie nie miało wpływu*

na dalszy przebieg postępowania. Podczas przesłuchania nie wręczono świadkowi pisemnego pouczenia pokrzywdzonego o uprawnieniach i obowiązkach. Świadek po odczytaniu protokołu podpisał się w rubryce podpis osoby przesłuchiwanej oraz omyłkowo podpisał się w rubryce informującej o wręczeniu pisemnego pouczenia pokrzywdzonego o uprawnieniach i obowiązkach. Funkcjonariuszka prowadząca czynności (...) przed przesłuchaniem pouczyła świadka o przysługujących uprawnieniach i obowiązkach, przez nieuwagę nie zaznaczając odpowiedniej kratki na protokole. Na tą okoliczność przeprowadzono rozmowę z funkcjonariuszem realizującym czynności w ramach w/w postępowania. Podczas rozmowy funkcjonariusz stwierdził, że wskazane nieprawidłowości wynikły z jego błędu i niedopatrzenia” (Akta kontroli dowód nr 14, str. 100-103). Wyjaśnienia Komendanta Placówki nie zasługują na uwzględnienie.

Jak już wcześniej wskazano, ze sporządzonych notatek urzędowych kończących czynności wyjaśniające, nie wynika, kto pouczył sprawcę wykroczenia, jak też nie wynika z nich miejsce w którym dokonano pouczenia, ponadto sporządzone są w formie bezosobowej. Wskazany powyżej sposób sporządzenia notatek i przedstawienia w nich informacji zespół kontrolny ocenia jako nierzetelny, gdyż powoduje, iż nie jest możliwa jednoznaczna weryfikacja istotnych w sprawach: osób dokonujących pouczenia sprawcy wykroczenia, miejsca w jakim dokonano pouczenia oraz sposobu pouczenia.

Jak stwierdzono, w RSOW 10/2021/4, w dwóch protokołach przesłuchania świadka sporządzonych przez funkcjonariusza SG, przesłuchujący nie zamieścił swoich podpisów, ponadto świadek będący funkcjonariuszem SG, który ujawnił zdarzenie został pouczony o uprawnieniach i obowiązkach pokrzywdzonego, co potwierdził własnoręcznym podpisem w protokołach przesłuchania świadka. Jednocześnie nie wskazano w protokołach przesłuchania aby świadek przed przesłuchaniem został pouczony o przysługujących mu uprawnieniach i obowiązkach. Niemniej jednak z treści zeznania wynika, iż świadek przed przesłuchaniem został uprzedzony o odpowiedzialności karnej zgodnie z dyspozycją art. 233 § 3 KK. Na powyższe okoliczności skierowano zapytanie do Komendanta Placówki w dniu 26 maja 2021r. (Akta kontroli dowód nr 13, str. 98-99), który za pismem z dnia 28 maja 2021r. odpowiedział, cyt.: „Funkcjonariusz (...) nie podpisał protokołu przesłuchania przez swoją nieuwagę. Podczas przesłuchania nie wręczono świadkom pisemnych pouczeń pokrzywdzonych o uprawnieniach i obowiązkach. Świadców po odczytaniu protokołu podpisali się w rubryce informującej o wręczeniu pisemnego pouczenia pokrzywdzonego o uprawnieniach i obowiązkach, co jak wynika z akt nie miało miejsca. Funkcjonariusz prowadzący czynności (...) przed przesłuchaniem pouczył świadków o przysługujących uprawnieniach i obowiązkach, przez nieuwagę nie zaznaczając odpowiedniej kratki na protokole. Na tą okoliczność przeprowadzono rozmowę z funkcjonariuszem realizującym czynności w ramach w/w postępowania. Podczas rozmowy funkcjonariusz stwierdził, że wskazane nieprawidłowości wynikły z jego błędu i niedopatrzenia”. (Akta kontroli dowód nr 14, str. 100-103).

Powyższe wyjaśnienia Komendanta Placówki nie zasługują na uwzględnienie.

Jak stwierdzono, w RSOW 33/2021/4, świadek będący funkcjonariuszem SG, który ujawnił zdarzenie został pouczony o uprawnieniach i obowiązkach pokrzywdzonego, co potwierdził własnoręcznym podpisem w protokołach przesłuchania świadka. Jednocześnie nie wskazano w protokołach przesłuchania, aby świadek przed przesłuchaniem został pouczony o przysługujących mu uprawnieniach i obowiązkach. Na powyższe okoliczności skierowano zapytanie do Komendanta Placówki w dniu 26 maja 2021r. (Akta kontroli dowód nr 13, str. 98-99), który za pismem z dnia 28 maja 2021r. odpowiedział, cyt.: „Podczas przesłuchania nie wręczono świadkowi pisemnego pouczenia pokrzywdzonego o uprawnieniach i obowiązkach. Świadek po odczytaniu protokołu podpisał się w rubryce podpis osoby przesłuchiwanej oraz omyłkowo podpisał się w rubryce informującej o wręczeniu pisemnego pouczenia pokrzywdzonego o uprawnieniach i obowiązkach. Funkcjonariuszka prowadząca czynności (...) przed

przesłuchaniem pouczyła świadka o przysługujących uprawnieniach i obowiązkach, przez nieuwagę nie zaznaczając odpowiedniej kratki na protokole. Na tą okoliczność przeprowadzono rozmowę z funkcjonariuszem realizującym czynności w ramach w/w postępowania. Podczas rozmowy funkcjonariusz stwierdził, że wskazane nieprawidłowości wynikły z jego błędu i niedopatrzenia". (Akta kontroli dowód nr 14, str. 100-103).

Powyższe wyjaśnienia Komendanta Placówki nie zasługują na uwzględnienie.

Ponadto ustalono, iż kartach nadzoru, każdorazowo dołączanych do dokumentacji z prowadzonych czynności wyjaśniających, wpis dotyczący treści uwag poleceń i wytycznych jest lakoniczny, brak jest wskazania terminu wykonania określonej przez kierownika zespołu czynności, za wyjątkiem: RSOW 3/2021/4, gdzie polecenia i wytyczne zostały czytelnie naniesione wraz z terminem ich wykonania. Jednocześnie jedynie w RSOW 35/2021/4, 43/2021/4, 11/2021/4, 3/2021/4 prowadzący poprzez naniesienie parafki w przewidzianej do tego rubryce w karcie nadzoru, potwierdził zapoznanie się i przyjęcie do realizacji poleceń i wytycznych przełożonego. Ponadto w karcie nadzoru RSOW 43/2021/4 naniesiono błędną datę sprawy o wykroczenie, tj. zamiast daty: 11.04.2021r. naniesiono datę: 20.04.2021r.

Powyższe opisane braki, omyłki i sposób sporządzania dokumentacji służbowej w postaci notatek służbowych/urzędowych zakwalifikowano jako nieprawidłowość, która występuje w dokumentacji poddanej kontroli w sposób powtarzający się.

Z tytułu powyższego odpowiedzialność ponoszą funkcjonariusze wykonujący opisane powyżej czynności procesowe, funkcjonariusze sporządzający notatki służbowe/urzędowe dotyczące pouczeń sprawcy za popełnione wykroczenie, a także funkcjonariusze prowadzący czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia. Z tytułu nadzoru odpowiedzialność ponoszą: Kierownik Zespołu Postępowań Karnych i Techniki Kryminalistycznej Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej, kierownik Grupy Operacyjno – Śledczej Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej, zastępca Komendanta Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej właściwy w sprawach operacyjno – śledczych oraz cudzoziemców oraz Komendant Placówki Straży Granicznej kat. I w Korczowej. (Akta kontroli dowód nr 13, str. 98-99; dowód nr 14, str. 100-103; dowód nr 22, str. 161-265).

IV. Wnioski/zalecenia:

1. Czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia prowadzić zgodnie z przepisami działu VII ustawy Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, a w sytuacji, kiedy sprawca wykroczenia nie został zatrzymany, obligatoryjnie dokonywać oględzin miejsca w którym wykroczenie zostało ujawnione wraz z wykonaniem dokumentacji fotograficznej i zabezpieczeniem śladów;
2. Dokonywać terminowej rejestracji czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia w systemie EWIDA, ze szczególnym zwracaniem uwagi na prawidłowość w zakresie wskazania dat poszczególnych zdarzeń;
3. W sytuacji sporządzenia notatki służbowej/urzędowej dotyczącej pouczenia sprawcy wykroczenia, sporządzać ją w taki sposób aby jednoznacznie z niej wynikało kto dokonał pouczenia sprawcy wykroczenia, miejsce w jakim dokonano pouczenia, sposób pouczenia, jak również fakt, że sprawca wykroczenia jest świadomy czynu, za jaki jest pouczany. Ponadto stosując pouczenie decydujące znaczenie powinien mieć niewielki stopień szkodliwości społecznej danego wykroczenia, taki przy którym można uznać, że środek natury wychowawczej, tj. porzucenie na pouczeniu będzie wystarczający aby sprawca poszanował prawo.
4. Akta czynności w sprawach o wykroczenia prowadzić rzetelnie, starannie, zwracając uwagę na jednolitość wzorów protokołów, pamiętając o składaniu podpisów w przeznaczonych

do tego rubrykach protokołów, a także wskazywać załączniki, które mają być dołączone do poszczególnych protokołów;

5. Przy przesłuchaniu świadków wykroczeń stosować właściwe pouczenia z jednoczesnym odzwierciedleniem powyższego faktu w przeznaczonych do tego rubrykach protokołów;
 6. Uregulować proces koordynacyjny i nadzorczy w kontrolowanej tematyce, w zakresie przestrzegania przepisów ustawy Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz prawidłowych zasad dokumentowania prowadzonych czynności, ich terminowości i rzetelności;
 7. Wypracować i wdrożyć wewnętrzny mechanizm nadzoru nad prowadzonymi czynnościami wyjaśniającymi w sprawach o wykroczenia przez kadrę kierowniczą Placówki. Ponadto weryfikować realizację wydawanych poleceń;
 8. Przeprowadzić szkolenie doskonalące z funkcjonariuszami wykonującymi czynności wyjaśniające w trakcie którego omówione zostaną między innymi nieprawidłowości wykazane w niniejszym wystąpieniu.
 9. Wykorzystać ustalenia kontroli w bieżącej działalności służbowej w celu niedopuszczenia do powstania podobnych nieprawidłowości w przyszłości.
- V. Informację o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć zarządzającemu kontrolę w terminie do 31.12.2021 r. za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Kontroli Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej.

KOMENDANT
BIESZCZADZKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ

płk SG Andrzej POPKO

Przedłożył do podpisu:

NACZELNIK
WYDZIAŁU KONTROLI
BIESZCZADZKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ

ppłk SG Dariusz KOCHANOWICZ

Wykonano w 2 egz.
Egz. nr 1 – kierownik jednostki kontrolowanej
Egz. nr 2 – ad acta.
Wykonał : zespół kontrolny
Sporządził: zespół kontrolny
Dnia 08.10.2021r.